Βομβαρδισμός με φάρμακα... λαϊφστάιλ (Γιάννης Ελαφρός)

Categories : ΥΓΕΙΑ - ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Date : 20 Αυγούστου, 2006

Τα τελευταία χρόνια οι έρευνες των φαρμακοβιομηχανιών στρέφονται στην προσοδοφόρο «ανακάλυψη» νέων ασθενειών

Η ασθενοκαπηλία έχει γεμίσει τη διεθνή βιβλιογραφία με νέα σύνδρομα. Το "κατάλληλο φάρμακο" συνήθως έχει βρεθεί... νωρίτερα!

Μήπως πάσχετε από το σύνδρομο των ανήσυχων ποδιών, καθώς τα κάτω άκρα σας έχουν μια ακατανίκητη τάση να κινούνται νευρικά; Παρουσιάζει το παιδί σας ψυχολογικές μεταπτώσεις μέσα στην ημέρα; Μήπως πάσχει από διπολική διαταραχή και πρέπει να πάρει ψυχοφάρμακα; Είστε γυναίκα και δεν είστε ικανοποιημένη από την ερωτική σας ζωή; Ε, τότε είστε βαριά άρρωστη! Εχετε πληγεί από την ασθένεια της «γυναικείας σεξουαλικής δυσλειτουργίας». Ολες οι παραπάνω «ασθένειες» είναι μόνο ορισμένες από τις «κατασκευασμένες» ή «ξεχειλωμένες», από φαρμακευτικές εταιρείες, αρρώστιες.

Τα τελευταία χρόνια οι μεγάλες πολυεθνικές φαρμακοβιομηχανίες δεν επιδίδονται μόνο στον αγώνα για την ανακάλυψη νέων φαρμάκων, αλλά και σε κάτι ακόμα πιο προσοδοφόρο: στην «ανακάλυψη» ασθενειών, έτσι ώστε να παρουσιαστούν ανάγκες για νέα φάρμακα. Πρόκειται για τη λεγόμενη ασθενοκαπηλία (ή καλύτερα καπηλεία του φόβου του υγιούς για την ασθένεια), από τους πιο ενεργητικούς τομείς μάρκετινγκ των εταιρειών.

Η ασθενοκαπηλία διευρύνει τα όρια της ασθένειας και κατά συνέπεια τα όρια της φαρμακοθεραπείας και των κερδών. «Καταστάσεις της φυσιολογικής ζωής, όπως η εμμηνόπαυση, αντιμετωπίζονται ως ασθένειες. Ηπια προβλήματα παρουσιάζονται ως σοβαρές αρρώστιες από καμπάνιες χρηματοδοτούμενες από τις εταιρείες, όπως το σύνδρομο του ευερέθιστου εντέρου. Παράγοντες κινδύνου, όπως η χοληστερόλη και η οστεοπόρωση, αντιμετωπίζονται ως αρρώστιες» σημειώνουν οι Ρέι Μόινιχαν και Ντέιβιντ Χένρι στη διαδικτυακή επιθεώρηση «PLOS Medicine».

Η διεθνής βιβλιογραφία έχει γεμίσει νέα σύνδρομα· το «κατάλληλο φάρμακο» συνήθως έχει βρεθεί... νωρίτερα. Η ασθενοκαπηλεία στηρίζεται στη λογική των

φαρμάκων λαϊφστάιλ, των φαρμάκων δηλαδή που δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας, αλλά υπόσχονται εκπλήρωση επιθυμιών (κυρίως στον σεξουαλικό τομέα), αντιμετωπίζουν τα γηρατειά ως ασθένεια, ενώ μόνο δρόμο αντιμετώπισης των ψυχικών προβλημάτων και νοσημάτων βλέπουν τον χημικό βομβαρδισμό. Η υστερία της ατομικής υγείας και η φαρμακολατρεία, την ώρα που καταρρέουν τα δημόσια συστήματα υγείας και η πρόληψη υποβαθμίζεται σε απλούς κανόνες ατομικής υγιεινής, οδηγεί σε απίστευτες καταναλώσεις φαρμακευτικών σκευασμάτων.

Η ασθενοκαπηλεία έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις. Ενισχύει την ιατρικοποίηση της κοινωνικής ζωής, προκαλεί μεγάλη σπατάλη κονδυλίων, τόσο από τους πολίτες όσο και από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, καθώς και κινδύνους για την υγεία, ακόμα και τη ζωή, όσων παίρνουν τα μαγικά χαπάκια, ειδικά εάν πρόκειται για παιδιά.

Η απειλή της χημικής λοβοτομής και της δημιουργίας μιας «χαπακωμένης γενιάς» δεν είναι τόσο μακρινή…

Μαζική χημική λοβοτομή σε μια ολόκληρη γενιά

Διπολική διαταραχή, διαταραχή ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητα, γυναικεία σεξουαλική δυσλειτουργία, στυτική δυσλειτουργία, είναι μερικές από τις ασθένειες που σήμερα υπερ-διαγιγνώσκονται ή τους αποδίδονται μια σειρά από άλλες παθολογικές καταστάσεις (συνήθως ήπιες) με τελικό αποτέλεσμα την αύξηση των πωλήσεων φαρμάκων για την υποτιθέμενη θεραπεία τους. Οι φαρμακευτικές εταιρείες δεν διστάζουν ακόμα και να δημιουργούν ιατρικά σύνδρομα, όπως το σύνδρομο ανήσυχων ποδιών, το σύνδρομο άρρωστων κτιρίων ή τη μεικτή αγχώδη και καταθλιπτική διαταραχή.

Πριν από ένα μήνα πραγματοποιήθηκε στο Νιούκαστλ της Αυστραλίας το πρώτο διεθνές επιστημονικό συνέδριο με θέμα την καπηλεία των ασθενειών. Στην εναρκτήρια ομιλία του ο ψυχίατρος Ντέιβιντ Χίλι, καθηγητής στο πανεπιστήμιο του Κάρντιφ και γνωστός για τον αγώνα του ενάντια στις φαρμακευτικές εταιρείες (ενέπνευσε τον Τζον Λε Καρέ στη συγγραφή του «Επίμονου Κηπουρού») τόνισε ότι αναπτύσσεται η εσφαλμένη διάγνωση διπολικής διαταραχής σε παιδιά έως δύο ετών. Παλαιότερα δεν γινόταν τέτοια διάγνωση πριν από την ώριμη εφηβεία. Σήμερα στις ΗΠΑ εντάσσονται στη διπολική διαταραχή ακόμα και παιδιά προσχολικής ηλικίας ή και έμβρυα. «Σύμφωνα με τις οδηγίες της Αμερικανικής Ενωσης Ψυχιάτρων, για να διαγνωσθεί διπολική διαταραχή οι περίοδοι διαφορετικής συμπεριφοράς πρέπει να εναλλάσσονται για βδομάδες. Ενώ τώρα γίνονται διαγνώσεις σε παιδιά που η διάθεσή τους μεταβάλλεται μέσα σε ένα 24ωρο, κάτι το οποίο είναι φυσιολογικό. Διαρκώς προστίθενται άτομα με συνήθως ήπιες διαταραχές», τονίζει ο κ. Χίλι.

Θανατηφόρες παρενέργειες

«Αυτή τη στιγμή γίνεται μια συντονισμένη προσπάθεια ώστε μια σειρά από καταστάσεις όπως η οριακή διαταραχή και η κυκλοθυμία να ενταχθούν ως μορφές ή υποκατηγορίες της διπολικής διαταραχής (σε ενήλικες)», υπογραμμίζει στην «Κ» ο κ. Γιώργος Νικολαΐδης, ψυχίατρος και διευθυντής Οικογενειακών Σχέσεων του ερευνητικού Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού. «Το τελικό αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας θα είναι να αυξηθούν οι πωλήσεις κάποιων φαρμάκων με πολύ περιορισμένα, ωστόσο, αποτελέσματα. Επίσης, γεννιέται ένα πραγματικό ερώτημα σε σχέση με τη διεύρυνση της έννοιας και του φάσματος της διπολικής διαταραχής: πού τραβάμε τη διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στην φυσιολογική διακύμανση του συναισθήματος και την ψυχική παθολογία; Ή μήπως όλοι θα πρέπει πάντα να έχουμε ίδιες και ομοιόμορφες συναισθηματικές αντιδράσεις;».

Το αποτέλεσμα στις ΗΠΑ, σύμφωνα με τον δρα Χίλι, είναι να «χορηγούνται στα παιδιά φάρμακα, που προορίζονται μόνο για ενήλικες και παρουσιάζουν πολλές παρενέργειες». Ερευνα της εφημερίδας «USA Today» στα επίσημα αρχεία του 2000 – 2004 κατέγραψε τουλάχιστον 45 θανάτους παιδιών, για τους οποίους θεωρείται «πρώτος ύποπτος» σκεύασμα που αφορά τη διπολική διαταραχή. Υπήρχαν ακόμα 1.328 περιπτώσεις σοβαρών παρενεργειών, όπως διαβήτης, απόκτηση βάρους, τρέμουλο, δυστονία, ελαφρά νάρκωση, νευρολογικές καταστάσεις, όπως βραδύτητα κλπ. Μάλιστα, όπως σημειώνει η εφημερίδα, το αρχείο αυτό δεν είναι πλήρες και μπορεί να περιλαμβάνει λιγότερο από το 1% των περιστατικών!

Ενδεικτικό είναι ότι από το 2001 έως το 2005 σχεδόν διπλασιάστηκε στις ΗΠΑ ο αριθμός των ατόμων κάτω των 19 ετών που έχουν πάρει τουλάχιστον μία συνταγή ψυχοφαρμάκων (από 0,36% σε 0,65%).

«Επιχειρείται μια μαζική χημική λοβοτομή σε μια ολόκληρη γενιά στην Αμερική», υπογραμμίζει ο κ. Νικολαΐδης. «Αυτό γίνεται λόγω μιας αντίστοιχης διεύρυνσης της έννοιας της Διαταραχής ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας».

«Δεν είναι μια φανταστική διαταραχή· υπάρχει», σημειώνει ο κ. Νικολαΐδης. «Αλλά ποιος θα τη διαγνώσει με ακρίβεια και τι θεραπεία θα δώσει; Πολύ συχνά, δυστυχώς, λίγο να διαφέρει ένα παιδί από τα άλλα, λίγο να είναι πιο ανήσυχο παρουσιάζει αυξημένες πιθανότητες να χαρακτηρισθεί ως ψυχικά άρρωστο και να υποβληθεί σε μακρόχρονη θεραπεία με αμφεταμινούχα σκευάσματα»!

Υπερσυνταγογράφηση

«Στην Ελλάδα ακόμα δεν έχουμε παρόμοια φαινόμενα. Εδώ υπάρχει το φαινόμενο της υπερβολικής χρήσης ψυχοφαρμάκων, στους ενήλικες, αλλά για άλλους λόγους.

Κυρίως λόγω της ευρείας διάδοσης της πολυφαρμακίας και της υπερδοσολόγησης από τους ίδιους τους γιατρούς».

«Τι είναι διαταραχή, τι είναι φυσιολογικό; Δεν είναι εύκολο να τραβήξεις μια διαχωριστική γραμμή», σημειώνει ο κ. Νικολαΐδης. Αρκεί να μην γίνεται με κίνητρο το εμπόριο σκευασμάτων. «Δεν είναι τυχαίο ότι στο Διαγνωστικό και Στατιστικό Εγχειρίδιο των Ψυχικών Διαταραχών (DSM IV) αναγράφηκε ως ιδιαίτερη νόσος η Μεικτή Αγχώδης και Καταθλιπτική Διαταραχή μια κατάσταση πολύ αμφισβητήσιμη. Αυτό, βέβαια, είχε ως αποτέλεσμα μια τεράστια ώθηση στις πωλήσεις συγκεκριμένων φαρμακευτικών σκευασμάτων. Είχε όμως και το αποτέλεσμα πολλές κοινωνικές καταστάσεις που απλά βρίσκονται λίγο έξω από το "κανονικό" να ιατρικοποιούνται».

Οσο για το σύνδρομο των ανήσυχων ποδιών, μεγάλη φαρμακευτική εταιρεία υποστήριξε το 2003 ότι αποτελεί μια διαδεδομένη αλλά μη αναγνωρισμένη ασθένεια. Το 2005 μάλιστα πήρε την άδεια για την κυκλοφορία αντίστοιχου φαρμάκου. «Είναι ένα σύμπτωμα βέβαια, αλλά στο πλαίσιο άλλων διαταραχών. Για ιδιαίτερη νόσο ούτε λόγος. Οσο για τη θεραπεία, αρκεί η θεραπεία της υποκείμενης νόσου –δεν υπάρχει ανάγκη για κάποια ειδική αγωγή γι' αυτό το "σύνδρομο"», σημειώνει στην «Κ» ο κ. Νικολαΐδης.

...

Ιατρικά συνέδρια μετά πληρωμένων πολυτελών διακοπών

Το 56% των 170 ειδικών που συνεργάστηκαν για την τελευταία έκδοση του βασικού εγχειριδίου των ψυχιάτρων είχαν οικονομικές σχέσεις με τις φαρμακοβιομηχανίες. Πρόκειται για σοβαρότατη καταγγελία Αμερικανών ερευνητών, που δημοσιεύτηκε πρόσφατα σε έγκριτο επιστημονικό περιοδικό. Πρόκειται για το DSM, που θεωρείται ο «μπούσουλας» των γιατρών του κλάδου. Οι οικονομικές σχέσεις αφορούσαν αμοιβές για ομιλίες ή συμβουλές στις επιχειρήσεις, κατοχή μετοχών, ακριβά δώρα ή καταβολή χρημάτων για επαγγελματικά ταξίδια και έρευνα. Μάλιστα όλοι όσοι είχαν ασχοληθεί με τη σχιζοφρένεια και άλλες ψυχιατρικές διαταραχές, «των οποίων η λήψη φαρμάκων θεωρείται η πρώτη θεραπεία», είχαν σχέση με τις εταιρείες. Η καταγγελία αυτή αποκαλύπτει το μέγεθος κηδεμονίας της ιατρικής έρευνας από τα συμφέροντα των φαρμακευτικών εταιρειών.

Η Αμερικανική Ψυχιατρική Εταιρεία (APA), που εκδίδει και το DSM, αντέδρασε, με τρόπο που αποδεικνύει όμως τον βαρύνοντα ρόλο των εταιρειών. Προσπαθούν να ενοχοποιήσουν τη σύνδεση με τη φαρμακευτική βιομηχανία, είπε εκπρόσωπος της APA. Οι όποιες σχέσεις δεν επηρεάζουν το Εγχειρίδιο. Εξάλλου, «εάν οι ερευνητές δεν είχαν σχέση με τη βιομηχανία δεν θα ήταν μέσα στις εξελίξεις»! Πάντως η APA

ξεκαθάρισε ότι θα ζητήσει οικονομική διαφάνεια από τους συγγραφείς του DSM για το 2011.

«Δυστυχώς σήμερα η ενημέρωση των γιατρών για τις επιστημονικές εξελίξεις γίνεται μέσω των "ιατρικών επισκεπτών" των φαρμακευτικών εταιρειών ή των ιατρικών συνεδρίων που χρηματοδοτούνται από τη φαρμακοβιομηχανία, έμμεσα ή άμεσα», λέει ο κ. Νικολαΐδης. «Οι εταιρείες έχουν εισβάλει και στη βασική έρευνα, εγείροντας ερωτήματα για το πόσο τεκμηριωμένες και αξιόπιστες είναι».

Διαφήμιση

Σήμερα είναι όλο και πιο συνηθισμένο οι «καμπάνιες ενημέρωσης για νέες ασθένειες να είναι υπαγορευμένες από τα τμήματα μάρκετινγκ των φαρμακευτικών εταιρειών και όχι από οργανώσεις που ενδιαφέρονται για τη δημόσια υγεία», γράφουν οι Ρέι Μόινιχαν και Ντέιβιντ Χένρι. Υπάρχει μέχρι και κλάδος στο μάρκετινγκ για την «ονομασία μιας κατάστασης», για τη δημιουργία ενός νέου συνδρόμου δηλαδή, κάτι σαν τα εμπορικά brand name. Κείμενο του Reuters Business Insight σημείωνε ότι «τα επόμενα χρόνια θα υπάρξουν περισσότερες μαρτυρίες της δημιουργίας ασθενειών με χρηματοδότηση ασθενειών»!

Η υπερβολική κατανάλωση φαρμάκων κάτω από την επιρροή της φαρμακοκαπηλίας δυστυχώς διευκολύνεται στην Ελλάδα από τον πρόσφατο νόμο «περί μεταρρυθμίσεως του συστήματος φαρμακευτικής περίθαλψης», σύμφωνα με την κ. Ολγα Κοσμοπούλου, παθολόγο και πρώην μέλος του Δ.Σ. του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών: «Υπάρχουν κενά που επιτρέπουν τη διαφήμιση φαρμακευτικών ουσιών αλλά και την πώληση φαρμάκων χωρίς ιατρική συνταγή. Δημιουργείται δηλαδή ένας "ελεύθερος χώρος", όπου ο ασθενής μετατρέπεται σε καταναλωτή, ενώ ο γιατρός καταργείται. Οχι τυχαία, στην αιτιολογική έκθεση αναφέρεται ότι θα πρόκειται για φάρμακα που αφορούν "ενδείξεις του σύγχρονου τρόπου ζωής", τον κατ' εξοχήν χώρο όπου αναπτύσσεται η σχετική προπαγάνδα των εταιρειών».

Διαβάστε σχετικό παλαιότερο άρθρο πατώντας εδώ

(Πηγή: "Καθημερινή" 20-8-2006)